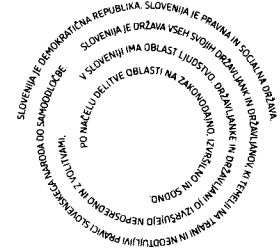




REPUBLIKA SLOVENIJA  
**DRŽAVNI ZBOR**

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana  
t: 01 478 94 00, f: 01 478 98 45, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si



**DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE**  
**MAG. MIRJAM BON KLAJNŠČEK, POSLANKA**

Ljubljana, 23. oktober 2014

**DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE**

Prejeto:	24-10-2014		
Šifra:	803-01	14-10	1
Povezava:			
EPA:	117-VII	EU:	
Sign. zn.:			
Kratika:			

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 47/13), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1 in 109/08, 39/11 in 48/12) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 - uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) vlagam spodaj podpisana poslanka

**PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O GRADITVI OBJEKTOV**

ki vam ga pošiljam v obravnavo in sprejem po skrajšanem postopku na podlagi 142. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Na sejah Državnega zbora in na sejah matičnega delovnega telesa bom sodelovala kot predlagateljica.

Priloga:

- Predlog Zakona

- podpis:

mag. Mirjam Bon Klanjšček

## PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH ZAKONA O GRADITVI OBJEKTOV

### I. UVOD

#### 1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Dne 3.3.2011 je Ustavno sodišče z odločbo št. U-I-165/09 z dne 3.3.2011 razveljavilo prvi in drugi odstavek 62. člena ter 74.b člen Zakona o graditvi objektov.

V razveljavljenima prvem in drugem odstavku 62. člena ZGO-1, ki sta urejala, kdo je lahko stranka oziroma stranski udeleženec v postopku izdaje gradbenega dovoljenja, je bilo določeno:

»1) Stranka v postopku izdaje gradbenega dovoljenja za objekt na območju, ki se ureja z državnim prostorskim načrtom ali občinskim podrobnim prostorskim načrtom, je samo investitor.

(2) V postopku izdaje gradbenega dovoljenja za objekt na drugih območjih se imajo poleg investitorja pravico udeleževati postopka še naslednji stranski udeleženci (v nadaljnjem besedilu: stranke):

1. lastniki nepremičnin in imetniki služnostne oziroma stavbne pravice na takšnih nepremičninah, na katerih bo potekala gradnja in na katere sega območje za določitev strank;
2. lastniki zemljišč, na katerih je predvidena dovozna cesta in na katerih so predvideni komunalni priključki, prikazani v projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja ter imetniki služnostne oziroma stavbne pravice na takšnih nepremičninah;
3. drugi subjekti, če tako določa zakon.«

Razveljavljeni 74.b člen ZGO-1 je določal:

»V postopku izdaje gradbenega dovoljenja za gradnjo nezahtevnega objekta je stranka samo investitor.«

Z razveljavitvijo navedenih določb ZGO-1 je Ustavno sodišče za postopek izdaje gradbenega dovoljenja vpeljalo enaka pravila glede položaja strank in stranskih udeležencev v postopku, kot jih sicer na splošno za upravni postopek določa Zakon o splošnem upravnem postopku – ZUP (Uradni list RS, št. 80/99 in nasl.).

Nosilni razlog za razveljavitev je bil poseg v pravico do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave. Ustavno sodišče je v navedeni odločbi zapisalo naslednje:

»Po presoji Ustavnega sodišča pomeni ureditev za posameznike, ki bi v postopku izdaje gradbenega dovoljenja želeli varovati svoje pravne koristi, ne le poseg v njihovo pravico iz 22. člena Ustave, ki bi od Ustavnega sodišča terjal tehtanje sorazmerja med posegom v ustavno pravico in morebitnim javnim interesom, ki bi tak poseg upravičeval, ampak pravici iz 22. člena dejansko odvzema (vsak) koristen učinek.7 Po prvem odstavku 62. člena ZGO-1 je posameznikom, ki imajo v materialnem pravu izkazan pravni interes za varstvo svojih pravnih koristi v postopku, uvedenem na zahtevo drugega (tj. investitorja), dejansko odvzeta vsakršna možnost učinkovitega varovanja njihovih pravnih koristi. Takšna zakonska ureditev pomeni zato izvotlitev pravice iz 22. člena Ustave.«

Državni zbor je po izdaji odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-165/09 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o graditvi objektov – ZGO-1D (Uradni list RS, št.

57/12), ki vsebuje tudi določbe, s katerimi je bil ZGO-1 prilagojen razveljavitveni odločbi Ustavnega sodišča. Ni pa Državni zbor razveljavljenih določb ZGO-1 nadomestil z novimi, temveč je sprejel rešitev, ki izhaja iz odločbe Ustavnega sodišča, in njene posledice. Posledica navedene odločbe Ustavnega sodišča je med drugim tudi ta, da mora organ, pristojen za odločanje o izdaji gradbenega dovoljenja odločati o pravici do stranske udeležbe v postopku izdaje gradbenega dovoljenja za vsako osebo, ki v skladu s 63. členom ZGO-1 in s 143. členom ZUP prihlasi udeležbo v postopku. Pri čemer za določitev kroga teh oseb ni nobenega vnaprej določenega kriterija ali merila, temveč je treba odločati o vsaki zahtevi za udeležbo v postopku posebej, o tem izdati sklep, postopek izdaje gradbenega dovoljenja pa miruje, dokler ni odločeno o pritožbi zoper sklep, s katerim se zahteva za udeležbo zavrne (142. člen ZUP). To pa znatno podaljšuje postopke za izdajo gradbenih dovoljenj.

Dejstvo, ki izhaja iz navedene odločbe Ustavnega sodišča je, da je treba pravni interes kot kriterij za udeležbo v postopku vedno presojati po materialnih predpisih, zato ga ni mogoče omejevati (in s tem tudi ne kroga strank in stranskih udeležencev) s formalnimi kriteriji. Čeprav to po oceni predlagatelja odpira možnost zelo široko opredeljenega kroga udeležencev v postopku izdaje gradbenega dovoljenja, pa ni mogoče mimo stališča Ustavnega sodišča, vsebovanega v odločbi št. U-I-165/09, ki se glasi:

»Po presoji Ustavnega sodišča pomeni taksativna opredelitev stranskih udeležencev v postopku, ki ne izhaja iz obstoja njihovega pravno varovanega interesa, temveč iz formalnih in na videz objektivnih, a zato umetnih pravil, nedopustno izključitev nekaterih oseb iz sodelovanja v upravnem postopku, ki jim materialno pravo priznava pravno varovan položaj. Ujemanje kroga oseb, ki jim je položaj stranskega udeleženca priznan na podlagi določitve oziroma izračuna območja za določitev strank, z osebami, ki imajo pravno varovan interes, je zato lahko zgolj naključno. Uresničevanje človekovih pravic pa ne sme biti odvisno zgolj od naključja.«

Po stališču Ustavnega sodišča mora biti torej posameznikom in drugim osebam, ki niso stranke v upravnem postopku, zagotovljena možnost uveljavljanja in varstva njihovih pravnih koristi, morebitni kriterij opredeljevanja kroga udeležencev pa mora izhajati iz tega, ali imajo oziroma so imeli to možnost, in ne iz formalnih in na videz objektivnih, vendar umetnih pravil.

Na področju posegov v prostor (gradnje objektov) je pravna korist, ki naj bi jo posameznik ali druga oseba varovala v postopku izdaje gradbenega dovoljenja, v prvi vrsti varstvo pred škodljivimi vplivi. Glede na 68. člen ZGO-1, ki določa vsebino izreka gradbenega dovoljenja, so takšne osebe lastniki, najemniki oziroma posestniki, katerih zemljišča (parcele) prostorsko (teritorialno) mejijo na parcele, na katerih se bo izvajal poseg oziroma gradnja objekta. Na druge osebe lahko objekt, katerega gradnja je dovoljena z gradbenim dovoljenjem, vpliva samo preko škodljivih vplivov na okolje in s tem na njihovo pravico do zdravega življenjskega okolja.

Varstvo pred škodljivimi vplivi na okolje in s tem varstvo zdravega življenjskega okolja se zagotavlja zlasti na podlagi Zakona o varstvu okolja – ZVO-1 (Uradni list RS, št. 39/06 – upb., 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 48/12 in 57/12). Med drugim tudi zaradi s pravom Evropske unije (v nadaljevanju: EU) skladnejše ureditve udeležbe javnosti pri posegih v okolje, ki na okolje in s tem tudi na posameznikovo pravico do zdravega življenjskega okolja škodljivo vplivajo, je Vlada v zakonodajni postopek 10.10.2013 poslala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu okolja – nujni postopek (EPA: 1510-VI). Državni zbor je navedeni predlog zakona 29.10.2014 sprejel. Ta med drugim določa tudi stranke in udeležence v postopku za izdajo okoljevarstvenega soglasja in okoljevarstvenega dovoljenja. Predlog zakona spreminja tudi pogoje za pridobitev

statusa nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu, kar pomeni, da povečuje nabor nevladnih organizacij, ki bodo lahko sodelovale v omenjenih postopkih. Zato se zastavlja vprašanje smiselnosti podvajanja udeležbe oseb, ki so bile ali so imele možnost udeležiti se postopka za izdajo okoljevarstvenega soglasja oziroma okoljevarstvenega dovoljenja, tudi v postopku izdaje gradbenega dovoljenja, kadar se to lahko izda samo na podlagi predhodnega okoljevarstvenega soglasja oziroma dovoljenja.

V postopku presoje vplivov na okolje se namreč ugotovi in oceni dolgoročne, kratkoročne, posredne ali neposredne vplive nameravanega posega v okolje na človeka, tla, vodo, zrak, biotsko raznovrstnost in naravne vrednote, podnebje in krajino, pa tudi na človekovo nepremično premoženje in kulturno dediščino, ter njihova medsebojna razmerja. Če gre za napravo, v kateri se bo izvajala dejavnost, ki lahko povzroči onesnaževanje okolja večjega obsega, pa mora njen upravitelj pridobiti okoljevarstveno dovoljenje. Kot je bilo že navedeno, morajo biti tako v postopku presoje vplivov na okolje (postopek izdaje okoljevarstvenega soglasja) kot tudi v postopku izdaje okoljevarstvenega dovoljenja udeleženi posamezniki in druge osebe, ki imajo za udeležbo pravni interes, kot tudi nevladne organizacije, ki na področju varstva okolja v Republiki Sloveniji delujejo v javnem interesu.

## **2. CILJI, NAČELA IN POGLOVITNE REŠITVE ZAKONA**

### **Cilji in načela**

Temeljni cilj zakona je uvedba sprememb in dopolnitev, ki bodo časovno skrajšale postopek za izdajo gradbenega dovoljenja in prispevale k večji gotovosti investitorja. Pri tem spremembe in dopolnitve ne bodo posegle v učinkovitost možnosti uveljavljanja in varstva pravnih koristi oseb, ki imajo po obstoječi zakonski ureditvi in ob upoštevanju odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-165/09 v postopku izdaje gradbenega dovoljenja lahko položaj stranskih udeležencev. Spremembe in dopolnitve se bodo glede kroga stranskih udeležencev učinkovale le v postopkih za izdajo gradbenega dovoljenja, ki se nanašajo na objekte in naprave, pri katerih je po predpisih o varstvu okolja pred izdajo gradbenega dovoljenja potrebno okoljevarstveno soglasje oziroma okoljevarstveno dovoljenje, ki se izdajata po postopkih, v katerih je že zagotovljeno sodelovanje javnosti in varstvo pravnih koristi posameznikov in drugih oseb.

### **Poglavitne rešitve**

S predlaganimi spremembami se preprečuje podvajanje sodelovanja posameznikov in drugih oseb kot stranskih udeležencev v postopkih presoje vplivov na okolje, ki jih imajo posegi v prostor, pri katerih je treba izvesti takšno presojo pred izdajo gradbenega dovoljenja. Podvajanje sodelovanja se preprečuje tako, da v postopku izdaje gradbenega dovoljenja kot stranski udeleženci ne morejo sodelovati osebe, ki so ali bi lahko sodelovale v postopku izdaje okoljevarstvenega soglasja ali okoljevarstvenega dovoljenja po predpisih o varstvu okolja.

## **3. PRILAGOJENOST UREDITVE PRAVU EU IN PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH**

### **3.1 Prilagojenost ureditve pravnemu redu Evropske unije**

Pravo EU – sodelovanje javnosti

Določbe o sodelovanju javnosti (posameznikov, drugih oseb in nevladnih organizacij) v postopkih, v katerih se presojuje vplivi nameravanih posegov v prostor na okolje (nameravanih gradenj objektov in naprav) in na tej podlagi ugotovi in oceni dolgoročne, kratkoročne, posredne ali neposredne vplive nameravanega posega v okolje na človeka, tla, vodo, zrak, biotsko raznovrstnost in naravne vrednote, podnebje in krajino, pa tudi na človekovo nepremično premoženje in kulturno dediščino, ter njihova medsebojna razmerja, so vsebovane v dveh direktivah:

- Direktiva 2011/92/EU

Direktiva 2011/92/EU vsebuje zahteve, povezane z obveznostjo presoje vplivov na okolje določenih javnih in zasebnih posegov v okolje. Za posege v okolje kot so opredeljeni v Prilogi I in Prilogi II navedene direktive mora biti pred odobritvijo posega izvedena presoja vplivov na okolje. Priloga I vsebuje vrste posegov, za katere je treba presojo vplivov na okolje izvesti vedno. Priloga II vsebuje vrste posegov, za katere država članica s preverjanjem za vsak primer posebej ali s predpisanimi pragovi in merili odloči, ali se bo za poseg presoja vplivov na okolje izvedla ali ne; države članice se lahko odločijo tudi za uporabo obeh postopkov. Direktiva 2011/92/EU zahteva, da se ne glede na to, za kateri pristop se država članica glede posegov v Prilogi II odloči, pri odločanju upoštevajo izbirna merila iz Priloge III direktive. Direktiva je prenesena v slovenski pravni red v posebnem podpoglavju ZVO-1 z naslovom Presoja vplivov na okolje in okoljevarstveno soglasje (členi 50 do 65) in z Uredbo o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 78/06 in nasli).

- Direktiva 2003/35/EU

Direktiva 2003/35/EU vsebuje zahteve, ki se nanašajo na zagotavljanje udeležbe javnosti pri sprejemanju določenih planov in programov, ki se nanašajo na okolje, in na udeležbo javnosti ter dostop do pravice udeležbe v postopkih, določenih v Direktivi 85/337/EGS in Direktivi 96/61/EU. Zahteve te direktive so bile v slovenski pravni red prenesene z ZVO in na njegovi podlagi izdanim izvršilnim predpisom. Tako so v ZVO določene zahteve, ki se nanašajo na pravico javnosti v postopkih izdaje okoljevarstvenega soglasja in izdaje okoljevarstvenega dovoljenja za naprave, ki lahko povzročijo onesnaževanje okolja večjega obsega.

Vse navedene direktive so torej implementirane z Zakonom o varstvu okolja in z na njegovi podlagi izdanimi izvršilnimi predpisi. To pomeni, da je sodelovanje tako posameznikov kot drugih oseb zaradi varstva njihovih pravnih koristi zagotovljeno že v okviru okoljevarstvenih predpisov.

### **3.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih**

#### **Avstrija**

Zahteve Direktive 2011/92/EU so v avstrijski pravni red prenesene z Zveznim zakonom o presoji vplivov na okolje. Zakon ureja celoten postopek presoje vplivov posameznih nameravanih projektov na okolje pred dovolitvijo njihove izvedbe, ureja pa tudi postopek predhodne presoje (angl. screening) in natančno določa, v katerih primerih je za projekte in njihove spremembe obvezen. V njegovi prilogi so določeni projekti, za katere je presoja vplivov na okolje vedno obvezna, in projekte, za katere jo je treba izvesti, če se tako ugotovi in odloči s predhodno presojo. Namen slednje je ugotoviti, ali se zaradi izvedbe projekta lahko pričakujejo pomembni škodljivi, moteči ali negativni vplivi na okolje in ali je zato potrebna presoja vplivov na okolje.

Pristojni organ o tem, ali je za projekt treba izvesti presojo vplivov na okolje in na podlagi katerega od meril, odloči s predhodno presojo na podlagi zahteve nosilca projekta, drugega pristojnega organa ali varuha človekovih pravic, pristojnega za varstvo okolja, lahko pa tudi po uradni dolžnosti. Nosilec projekta predloži organu dokumente, na podlagi katerih je mogoče identificirati projekt in oceniti možnosti okoljskih vplivov.

Pri odločanju s predhodno presojo se upoštevajo zlasti ta merila:

1. lastnosti projekta (velikost, upoštevanje še drugih projektov, raba naravnih virov, nastajanje odpadkov, onesnaževanje okolja in motnje, tveganje za nesreče),
2. območje projekta (občutljivost okolja ob upoštevanju obstoječe okoljske rabe (angl. land use), količina, kakovost in regenerativna sposobnost naravnih virov na tem območju, absorpcijska sposobnost naravnega okolja, zgodovinska in varovana območja, kulturna ali arhitekturna pomembnost krajine),
3. značilnosti mogočih vplivov projekta na okolje (obseg vpliva, čezmejna narava vplivov, magnituda in prepletenost vplivov ter njihova verjetnost, trajanje, pogostost ali povračljivost), pa tudi spremembe, ki bi nastale zaradi izvajanja projekta v primerjavi s stanjem brez izvajanja.

Pristojni organ na prvi ali drugi stopnji odločitev s predhodno presojo sprejme najpozneje v šestih tednih. Stranke v postopku so nosilec projekta, pristojni organi, varuh človekovih pravic, pristojen za varstvo okolja, in občina, na območju katere se načrtuje izvedba projekta. Občina ima pravico pritožbe zoper sprejeto odločitev na upravnem sodišču.

Bistvene sestavine odločitve o tem, ali je za projekt treba izvesti presojo vplivov na okolje, vključno z glavnimi razlogi zanjo, se objavijo ali pa se zagotovi drug primeren način za seznanitev javnosti.

Projekt, ki je v predhodni presoji, pred koncem tega postopka ne more biti odobren, dovoljenja, izdana v nasprotju s tem, pa so lahko nična oziroma razveljavljena v treh letih.

Če je s predhodno presojo odločeno, da je za nameravani projekt potrebna presoja vplivov na okolje, nosilec projekta v skladu z zakonom zahteva izvedbo postopka presoje vplivov na okolje.

#### Združeno kraljestvo

Zahteve Direktive 2011/92/EU so v pravni red vseh štirih dežel Združenega kraljestva (Anglija, Wales, Severna Irska in Škotska) prenesene s predpisi, ki sicer urejajo postopke dovoljevanja izvedbe posameznih posegov, po področjih: urejanje prostora na krajevni ravni, gozdarstvo, kmetijstvo, urejanje voda, državne infrastrukturne ureditve ipd., kot so npr:

1. The Town and Country Planning (Environmental Impact Assessment) Regulations 2011 No. 1824,
2. The Environmental Impact Assessment (Agriculture) (England) (No2) Regulations 2006, No. 2522,

3. The Environmental Impact Assessment (Agriculture) (Wales) Regulations 2007 No. 2933 (W. 253),
4. The Environmental Impact Assessment (Agriculture) (Scotland) Regulations 2006 No. 582,
5. The Planning (Environmental Impact Assessment) Regulations (Northern Ireland), 2012 No. 59,
6. The Town and Country Planning (Environmental Impact Assessment) (Scotland) Regulations 2011.

Postopki in zahteve glede postopka so v vseh štirih deželah skoraj enaki, razlikujejo pa se v nekaterih podrobnostih, kakršni so rok za izdajo odločitve in pristojni organi.

V Angliji odloča o uvedbi postopka presoje vplivov na okolje pri gradnji na splošno (posegi v prostor) organ, krajevno pristojen za izdajo gradbenih dovoljenj. Postopek, v katerem ta organ ugotavlja obstoj razlogov za uvedbo presoje vplivov na okolje, se imenuje predhodna presoja. V tem postopku organ presoja na podlagi lastnih podatkov, predpisanih pragov in meril ter podatkov, ki jih predloži vlagatelj (investitor). Pridobivanje dodatnih mnenj ali posvetovanje z drugimi organi ni predpisano.

Pristojni organ izda vlagatelju (na podlagi prošnje za izdajo gradbenega dovoljenja ali prošnje za mnenje o obveznosti presoje vplivov na okolje) mnenje s predhodno presojo, ki mora biti jasno in natančno obrazloženo, v treh tednih. Ta rok se lahko podaljša v dogovoru z vlagateljem zahtevka.

Če mnenje ni izdano v roku ali se vlagatelj z njim ne strinja (ker se zahteva uvedba postopka presoje vplivov na okolje), se lahko od pristojnega ministra zahteva izdaja odločbe o predhodni presoji. Minister izda svojo odločitev v treh tednih. Postopek lahko uvede tudi po uradni dolžnosti – na lastno pobudo ali na podlagi pisne zahteve katere koli osebe.

Presoja vplivov na okolje se uvede, če pristojni organ ugotovi:

- da je nameravani poseg na seznamu 1 (skladen s prilogo I Direktive 85/337) ali
- da je nameravani poseg na seznamu 2 (skladen s prilogo II Direktive 85/337, razen nekaterih projektov, ki jih urejajo drugi posebni predpisi) in:
  - je kateri koli del posega na ranljivem območju (območja varovane narave in krajine, parki, naravne vrednote, kulturna dediščine, Natura 2000 ipd.) ali
  - je doseženo ali preseženo katero koli posegu ustrezno merilo s seznama 3 (skladen s prilogo III Direktive 85/337).

Zoper odločitev o predhodni presoji (predhodnem vrednotenju) je mogoča pritožba (na isti ali nadrejeni organ), ki lahko odloči drugače ali enako ob upoštevanju istih meril za odločanje; predvidena je tudi tožba na vrhovno sodišče, če niso bila upoštevana določila predpisov o vodenju postopka.

Molk organa prve stopnje (če ne izda mnenja v predpisanem roku) vedno pomeni, da je za nameravani poseg treba izvesti presojo vplivov na okolje, in vlagatelj zahteve, če se s tem ne strinja, se lahko ob molku organa pritoži na drugostopenjski organ.

V nekaterih primerih je določena tudi omejena veljavnost mnenja s predhodno presojo, če se poseg vmes ne izvede (tri leta za kmetijstvo, pet let za gozdarstvo).

## Nemčija

Zahteve Direktive 2011/92/EU so v nemški pravni red prenesene z zveznim Zakonom o presoji vplivov na okolje (Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung in der Fassung der Bekanntmachung vom 24. Februar 2010 /BGBl I S. 94/ das zuletzt durch Artikel 2 des Gesetzes vom 17. August 2012 /BGBl. I S. 1726/ geändert worden ist; ZPVO) in vrsto izvršilnih predpisov. Zakon je bil uveljavljen že leta 1990 in je bil večkrat spreminjan, zadnjič avgusta 2012.

V skladu s tem zakonom je treba na zahtevo pristojnega upravnega organa ugotoviti, ali za projekt velja obveznost presoje vplivov na okolje, kar se izvede s predhodnim vrednotenjem posega med ugotavljanjem obveznosti presoje vplivov na okolje.

Obveznost presoje vplivov na okolje se ugotavlja pred predložitvijo zahtevka za odobritev projekta ali med upravnim postopkom oziroma postopkom odobritve.

Pristojni upravni organ odloči, ali je presoja vplivov na okolje obvezna, preden je vložen zahtevek za odobritev projekta, če:

- nosilec projekta to izrecno zahteva ali
- pristojni upravni organ v skladu s 5. členom ZPVO pred začetkom upravnega postopka oziroma postopka odobritve zahteva izvedbo javne razprave.

Kadar upravni postopek oziroma postopek odobritve že poteka, se obveznost presoje vplivov na okolje ugotavlja najpozneje po predložitvi popolne prijavnne dokumentacije.

Če ZPVO predvideva predhodno vrednotenje posega, se presoja vplivov na okolje izvede le, če pristojni upravni organ po okvirnem pregledu, skladnem s predpisanimi merili iz priloge k ZPVO, presodi, da lahko poseg zelo negativno vpliva na okolje. Ker je predhodno vrednotenje le okvirno, za določitev obveznosti presoje vplivov na okolje zadostuje že utemeljeno pričakovanje, da bi izvedba načrtovanega projekta lahko zelo negativno vplivala na okolje; predložitev podrobnih dokazov tako ni potrebna.

Pragovi za posege v okolje so predpisani v enotni preglednici, pri čemer so za poseg lahko določeni trije pragovi:

1. presoja je vedno obvezna, če je dosežen prag,
2. presoja je obvezna, če je dosežen srednji prag in ob upoštevanju vseh meril,
3. presoja je obvezna, če je dosežen najmanjši predpisani prag in je poseg na ranljivem območju.

Pristojni upravni organ izvede vrednotenje na podlagi lastnih podatkov in dokazil (podatkov o projektu), ki jih je predložil nosilec projekta. Ta mora pri tem sodelovati. Pridobitev izvedenskega mnenja praviloma ni potrebna. V utemeljenih primerih se lahko pri presoji, kakšen vpliv bi projekt lahko imel na okolje, uporabi tudi mnenje drugih organov in ogled na kraju samem, po potrebi v navzočnosti nosilca projekta.

Vrednotenje se opravi čim prej in brez odlašanja. Upravni organ mora nemudoma (brez odlašanja po lastni krivdi) ugotoviti obveznost presoje vplivov na okolje.

Ugotovitve vrednotenja, ki kaže oceno pristojnega upravnega organa, se dokumentirajo v javno dostopnem zapisniku in smiselno utemeljijo (po potrebi za sodni nadzor ali pritožbeni postopek pri Evropski komisiji). Pri tem se uporabijo:



- podatki in viri informacij (dokumentacija, ki je bila podlaga za vrednotenje),
- pravne podlage,
- predstavitev dejanskega stanja: opis bistvenih značilnosti projekta, njegove lokacije in negativnih vplivov na okolje.

Predhodno vrednotenje ni obvezno, če se nosilec projekta in pristojni upravni organ dogovorita o izvedbi presoje vplivov na okolje.

Če se je pri predhodnem vrednotenju izkazalo, da presoja vplivov na okolje ni obvezna, je treba to »objaviti«, kar pomeni obveznost aktivne objave. Mogoči so ti načini: oglasna deska, uradni list, lokalno časopisje, po potrebi še splet. Pri objavi odločitve je treba navesti, da ugotovitev ni mogoče samostojno izpodbijati. Če upravni postopek (odobritve projekta) že poteka, je treba za objavo poskrbeti takoj, ko je upravni organ odločil, da presoja vplivov na okolje ni obvezna. Upravni organ lahko ugotovitve predhodnega vrednotenja objavi tudi, če zahtevek za odobritev ni bil predložen. Vendar je objava mogoča le s soglasjem nosilca projekta, saj ni mogoče izključiti možnosti, da bo ta izvedbo projekta opustil.

Do objave mora priti najpozneje skupaj z objavo projekta, če je ta predvidena, pri tem pa je treba navesti kraj in možnosti vpogleda v zapisnik predhodnega vrednotenja posega.

Če upravni organ pri predhodnem vrednotenju posega ugotovi, da je zanj obvezna presoja vplivov na okolje, mora biti taka odločitev po predpisih o okoljskih informacijah javno dostopna (tj. biti mora na razpolago na zahtevo). Samostojna objava ni obvezna, saj je v okviru presoje vplivov na okolje javnost o projektu že obveščena.

#### **4. OCENA FINANČNIH POSLEDIC ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA**

Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

#### **5. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA**

Sprejem zakona ne bo prinesel drugih posledic.

#### **6. RAZLOGI ZA OBRAVNAVO PO SKRAJŠANEM POSTOPKU**

Po oceni predlagatelja predlagane niso zahtevne, bi pa prispevale k racionalnejšemu in učinkovitejšemu postopku za izdajo gradbenega dovoljenja in za uveljavljanje pravnih interesov oseb, ki imajo v tem postopku lahko položaj stranskih udeležencev. S tega vidika so predlagane spremembe in dopolnitve povezane tudi z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-165/09, kar predstavlja razlog za skrajšani postopek po četrti alineji prvega odstavka 142. člena Poslovnika Državnega zbora.

## **II. BESEDILO ČLENOV**

## 1. člen

V Zakonu o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 14/05 – popr., 92/05 – ZJC-B, 93/05 – ZVMS, 111/05 – odločba US, 126/07, 108/09, 61/10 – ZRud-1, 20/11 – odločba US in 57/12) se 62. člen spremeni tako, da se glasi:

### »62. člen

(1) Postopka za izdajo gradbenega dovoljenja se lahko poleg stranke pod pogoji, določenimi z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, udeležijo tudi druge osebe, ki izkažejo pravni interes.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se razen stranke postopka za izdajo gradbenega dovoljenja ne morejo udeleževati osebe, ki so se ali so imele možnost udeleževati se postopka za presojo vplivov na okolje ali postopka za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja po predpisih o varstvu okolja, če je okoljevarstveno soglasje ali okoljevarstveno dovoljenje pogoj za izdajo gradbenega dovoljenja.

3) Stranka v postopku izdaje gradbenega dovoljenja, ki je imetnik služnostne oziroma stavbne pravice, ki še ni vpisana v zemljiško knjigo, lahko dokaže z overjeno listino, da je imetnik te pravice.

(4) V postopku izdaje gradbenega dovoljenja, razen na območju iz prvega odstavka tega člena, je stranka tudi občina, na območju katere leži nameravana gradnja, če najpozneje v osmih dneh po prejemu obvestila o vložitvi zahteve za izdajo gradbenega dovoljenja pripravi svojo udeležbo pristojnemu upravnemu organu za gradbene zadeve. Če svoje udeležbe ne pripravi v predpisanem roku, se šteje, da se je odpovedala pravici sodelovati kot stranka v postopku.«

## PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

### 2. člen

Pred uveljavitvijo tega zakona začeti postopki za izdajo gradbenega dovoljenja za objekte se dokončajo po določbah tega zakona.

### 3. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

## III. OBRAZLOŽITEV

### K 1. členu:

Odpravlja podvajanje sodelovanja oseb, ki bi lahko imeli položaj stranskega udeleženca v postopku izdaje gradbenega dovoljenja. V odločbi št. U-I-165/09 je Ustavno sodišče prvi in drugi odstavek 62. člena ZGO-1 razveljavilo. Nosilni razlog razveljavitve je bil v tem, da: »prvi in drugi odstavek 62. člena ZGO-1 nista omogočala sodelovanja v tem postopku vsem osebam, ki jim materialni predpis priznava določeno pravno korist, ki bi jo lahko varovale v postopku izdaje gradbenega dovoljenja, sta posegla v njihovo pravico iz 22. člena Ustave. Pri tem je pomembno, da sodelovanje posameznika v postopku sprejemanja abstraktnih in splošnih (prostorskih) aktov ne

more nadomestiti njegovega sodelovanja v postopku, ko se takšen akt uporabi v konkretnem primeru na ugotovljeno dejansko stanje.«

S predlaganimi novim prvim odstavkom 62. člena zakona je zadoščeno zahtevi Ustavnega sodišča, po kateri ni mogoča taksativna opredelitev stranskih udeležencev v postopku, ki ne izhaja iz obstoja njihovega pravno varovanega interesa, temveč iz formalnih in na videz objektivnih, a zato umetnih pravil, nedopustno izključitev nekaterih oseb iz sodelovanja v upravnem postopku, ki jim materialno pravo priznava pravno varovan položaj.

S predlaganimi novim drugim odstavkom 62. člena zakona se krog stranskih udeležencev niti ne opredeljuje niti ne omejuje tako, da bi jim bilo v postopku izdaje gradbenega dovoljenja onemogočeno varovanje njihovih pravnih koristi. Se pa z njim izključuje možnost podvajanja, to je uveljavljanja istih pravno varovanih interesov (pravnih koristi) tako v postopku izdaje okoljevarstvenega soglasja oziroma okoljevarstvenega dovoljenja, kot tudi v postopku izdaje gradbenega dovoljenja – ko gre torej za uveljavljanje s pravom varovanih interesov istih oseb in organizacij.

#### **K 2. členu:**

Določa, da se postopki za izdajo gradbenih dovoljenj, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona, končajo po določbah tega zakona. To pomeni, da se v postopku uporablja 1. člen tega zakona.

#### **K 3. členu:**

Člen ureja začetek veljavnosti zakona.

### **IV. BESEDILO ČLENA, KI SE DOPOLNJUJE**

#### 62. člen (stranke v postopku izdaje gradbenega dovoljenja)

Odločba US št. U-I-165/09 – razveljavitev prvega in drugega odstavka (Uradni list RS, št. 20/11)

(1) Razveljavljen

(2) razveljavljen

3) Stranka v postopku izdaje gradbenega dovoljenja, ki je imetnik služnostne oziroma stavbne pravice, ki še ni vpisana v zemljiško knjigo, lahko dokaže z overjeno listino, da je imetnik te pravice.

(4) V postopku izdaje gradbenega dovoljenja, razen na območju iz prvega odstavka tega člena, je stranka tudi občina, na območju katere leži nameravana gradnja, če najpozneje v osmih dneh po prejemu obvestila o vložitvi zahteve za izdajo gradbenega dovoljenja priglasi svojo udeležbo pristojnemu upravnemu organu za gradbene zadeve. Če svoje udeležbe ne priglasi v predpisanem roku, se šteje, da se je odpovedala pravici sodelovati kot stranka v postopku.